

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การเชื่อมโยงและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในระบบค้นหาข้อมูล
ผู้ฝากส่งพัสดุไปรษณีย์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด

บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด (ปณท) ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ปณท กม.(วม)/๔๑๑ ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ด้วยสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ได้ดำเนินโครงการความร่วมมือด้านการสกัดกั้นยาเสพติด ณ พื้นที่ท่าอากาศยานนานาชาติ (Airport Interdiction Task Force : AITF) ซึ่งมีการกิจในการสืบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในพื้นที่ท่าอากาศยาน รวมถึงการลักลอบส่งยาเสพติดทางไปรษณีย์ (parcel services) เนื่องจากปัญหาอาชญากรรมข้ามชาติในปัจจุบันมีการใช้กลวิธีซุกซ่อนยาเสพติดในพัสดุไปรษณีย์มากขึ้นเห็นได้ชัด สำนักงาน ป.ป.ส. จึงขอความอนุเคราะห์ในการเชื่อมต่อกับระบบค้นหาข้อมูลผู้ฝากส่งพัสดุไปรษณีย์ของ ปณท รวมถึงขออนุญาตในการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวให้แก่เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ส. ซึ่งจะได้มีการกำหนดชั้นความลับ และจำกัดการเข้าถึงข้อมูลเฉพาะเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายและเจ้าหน้าที่ที่มีภารกิจด้านการสกัดกั้นยาเสพติดและสืบสวนปราบปรามเครือข่ายผู้ค้ายาเสพติดทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ และสำนักงาน ป.ป.ส. ได้จัดทำร่างบันทึกข้อตกลงว่าด้วยการขอเชื่อมโยงระบบคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ประโยชน์ข้อมูลเกี่ยวกับการเชื่อมโยงข้อมูลระบบค้นหาข้อมูลผู้ฝากส่งพัสดุไปรษณีย์ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกับบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด มาให้ ปณท พิจารณา

ปณท เห็นว่าปัจจุบันพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับแล้ว และโดยที่ข้อมูลที่ ปณท จะเปิดเผยให้แก่สำนักงาน ป.ป.ส. ถือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ฝากส่ง ซึ่งต้องได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลก่อนจึงจะเปิดเผยได้ ประกอบกับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๑๔ (๗) ได้บัญญัติว่า “เพื่อดำเนินการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ให้กรรมการเลขาธิการ รองเลขาธิการ และเจ้าพนักงาน มีอำนาจสอบถามหรือเรียกบุคคลใด ๆ หรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยราชการใด ๆ มาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งบัญชี เอกสาร หรือวัตถุใด ๆ มาเพื่อตรวจสอบหรือประกอบพิจารณา” และมาตรา ๑๔ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันได้กำหนดว่า “ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเอกสารหรือข้อมูลข่าวสารอื่นใดซึ่งส่งทางไปรษณีย์ โทรเลข โทรศัพท์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เจ้าพนักงานซึ่งได้รับอนุมัติจากเลขาธิการเป็นหนังสือจะต้องยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาเพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าพนักงานได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารดังกล่าว” จึงเป็นกรณีที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาเป็นผู้มีคำสั่งอนุญาตให้แก่เจ้าพนักงาน เพื่อนำข้อมูลไปใช้

ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเฉพาะกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัย ไม่ใช้การเชื่อมต่อระบบค้นหาระหว่าง ปณท กับ สำนักงาน ป.ป.ส. เพื่อตรวจสอบข้อมูลส่วนบุคคลทั้งหมดได้โดยตรง

เพื่อให้การดำเนินการขอเชื่อมต่อระบบค้นหาข้อมูลผู้ฝากส่งพัสดุไปรษณีย์ระหว่างสำนักงาน ป.ป.ส. กับ ปณท เป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย ปณท จึงขอหารือว่า ปณทสามารถให้สำนักงาน ป.ป.ส. เชื่อมต่อระบบค้นหาข้อมูลผู้ฝากส่งพัสดุไปรษณีย์ได้หรือไม่ และจะขัดต่อพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดฯ มาตรา ๑๔ จัตวา หรือพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) ได้พิจารณาข้อหารือของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด โดยมีผู้แทนกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน) และบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด (ปณท) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ปัจจุบันการประสานความร่วมมือเกี่ยวกับข้อมูลการฝากส่งพัสดุไปรษณีย์ระหว่าง ปณท กับสำนักงาน ป.ป.ส. มีอยู่สองกรณี กล่าวคือ กรณีที่หนึ่ง ปณท ตรวจพบการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเอง และดำเนินการจัดส่งข้อมูลเกี่ยวกับไปรษณีย์ภัณฑ์ที่ผิดกฎหมายให้สำนักงาน ป.ป.ส. ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติไปรษณีย์ พุทธศักราช ๒๔๗๗ มาตรา ๒๔ ประกอบมาตรา ๒๕ (๓) และกรณีที่สอง สำนักงาน ป.ป.ส. ทำหนังสือขอข้อมูลเป็นรายกรณี ซึ่ง ปณท จะใช้ดุลพินิจจัดส่งข้อมูลเท่าที่ไม่ขัดต่อกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ สำหรับข้อเท็จจริงที่ ปณท ประสงค์จะขอหารือในคราวนี้เป็นกรณีที่สำนักงาน ป.ป.ส. ประสงค์จะขอเชื่อมต่อระบบค้นหาข้อมูลผู้ฝากส่งพัสดุไปรษณีย์ผ่านระบบคอมพิวเตอร์ให้สามารถสืบค้นข้อมูลในระบบจากเลขพัสดุ (tracking number) โดยตรงและเปิดให้มีการเข้าถึงข้อมูลดังกล่าวแก่เจ้าหน้าที่สำนักงาน ป.ป.ส. ที่ได้รับมอบหมายภารกิจด้านการสกัดกั้นยาเสพติดและสืบสวนปราบปรามเครือข่ายยาเสพติด ไม่ใช้การขอเข้าถึงข้อมูลเป็นรายกรณี เฉพาะเมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวถูกใช้หรืออาจถูกใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และได้รับอนุญาตจากศาลให้ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๑๔ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๕ แล้วเสียก่อน

โดยที่ระบบค้นหาข้อมูลผู้ฝากส่งพัสดุไปรษณีย์ของ ปณท ในปัจจุบันนั้นประกอบไปด้วยข้อมูลหลากหลายประเภททั้งที่มีใช้ข้อมูลส่วนบุคคล เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับชื่อและที่อยู่ของนิติบุคคล หรือข้อมูลในเชิงสถิติเกี่ยวกับการจัดส่งพัสดุไปรษณีย์ไปยังเขตพื้นที่ต่าง ๆ และส่วนที่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลเกี่ยวกับชื่อและที่อยู่ของบุคคลธรรมดา ดังนั้น หากอนุญาตให้มีการเชื่อมโยงระบบแล้วเปิดให้สามารถเข้าถึงข้อมูลในระบบได้เป็นการทั่วไปแล้ว สำนักงาน ป.ป.ส. จะสามารถเข้าถึงข้อมูลที่มีลักษณะเป็นข้อมูลส่วนบุคคลรวมอยู่ได้ด้วย ปณท ประสงค์ที่จะขอหารือว่า ปณทสามารถอนุญาตให้สำนักงาน ป.ป.ส. เชื่อมโยงข้อมูลระบบค้นหาข้อมูลผู้ฝากส่งพัสดุไปรษณีย์ได้หรือไม่ และ ปณท จะสามารถเปิดเผยข้อมูลแก่สำนักงาน ป.ป.ส. ได้เพียงใด ภายใต้หลักเกณฑ์

ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบกับมาตรา ๑๔ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดฯ

อนึ่ง ภายหลังจากที่ ปณท ได้มีหนังสือหารือ ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ มีผลใช้บังคับนับแต่วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ และพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติดฯ มาตรา ๔ (๑) ถึง (๔) ได้บัญญัติให้ยกเลิกพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ แต่สาระทำนองเดียวกันกับมาตรา ๑๔ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติดฯ ได้ถูกนำมาบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๑๑/๕ มีผลใช้บังคับนับแต่วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๔ แทน

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) พิจารณาแล้วเห็นว่า มีประเด็นที่จะต้องพิจารณารวมสองประเด็น และมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ปณท สามารถให้สำนักงาน ป.ป.ส. เชื่อมโยงระบบค้นหาข้อมูลผู้ฝากส่งพัสดุไปรษณีย์ของ ปณท ได้หรือไม่ เห็นว่า ข้อมูลในระบบค้นหาข้อมูลผู้ฝากส่งพัสดุไปรษณีย์ที่สำนักงาน ป.ป.ส. ประสงค์ที่จะเชื่อมโยง เป็นข้อมูลข่าวสารในรูปแบบข้อมูลดิจิทัลที่ ปณท ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ มีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้จัดให้มีขึ้นไว้ในครอบครองหรือควบคุมดูแลเพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย^๑ และตามสัญญาในการดำเนินการไปรษณีย์ให้แก่ผู้ฝากส่งพัสดุไปรษณีย์ การที่ ปณท จะจัดให้มีการเชื่อมโยงข้อมูลดิจิทัลดังกล่าว โดยการอนุญาตให้สำนักงาน ป.ป.ส. เชื่อมต่อข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ระหว่างหน่วยงาน เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ตามหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของสำนักงาน ป.ป.ส.^๒ นั้น สามารถกระทำได้ เนื่องจาก

^๑ พระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิ และประโยชน์ของบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๔ ในการดำเนินการไปรษณีย์ และธุรกิจอันเกี่ยวกับกิจการไปรษณีย์ รวมทั้งธุรกิจอื่นที่ต่อเนื่องกัน โกล่เคียงกัน หรือซึ่งเป็นประโยชน์แก่กิจการไปรษณีย์ ให้บริษัทมีอำนาจ ได้รับยกเว้น มีสิทธิพิเศษ หรือได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายว่าด้วยไปรษณีย์ กฎหมายว่าด้วยการสื่อสารแห่งประเทศไทย หรือกฎหมายอื่นได้บัญญัติไว้ให้แก่ กสท. เว้นแต่กรณีที่บัญญัติไว้ตามมาตรา ๖ และมาตรา ๑๓

^๒ ประมวลกฎหมายยาเสพติด

มาตรา ๑๒ ให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน ป.ป.ส.” มีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) ดำเนินงานในฐานะหน่วยงานปฏิบัติของคณะกรรมการ ป.ป.ส. ตามหน้าที่และอำนาจที่กำหนด

(๒) พิจารณาให้คำแนะนำและประสานงานกับราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ เพื่อจัดทำแผนงานและโครงการด้านการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศ

(๓) ประสานนโยบาย แผน งบประมาณ และการปฏิบัติงานด้านการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

(๔) ประสาน ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อเสนอคณะกรรมการ ป.ป.ส. (มีต่อหน้าถัดไป)

เป็นการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐในการจัดให้มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลดิจิทัลตามที่หน่วยงานของรัฐแห่งอื่นร้องขอ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓^๓ แห่งพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ. ๒๕๖๒ แต่ทั้งนี้ สำนักงาน ป.ป.ส. จะต้องใช้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ในหน้าที่และอำนาจของตนเท่านั้น และต้องดูแลรักษาข้อมูลให้มีความมั่นคงปลอดภัย ไม่มีการเปิดเผยหรือโอนข้อมูลไปยังบุคคลที่ไม่มีสิทธิเข้าถึงข้อมูลตามหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐผู้รับข้อมูลดิจิทัลซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔^๔ แห่งพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัลฯ ด้วย

ประเด็นที่สอง หาก ปณท สามารถให้สำนักงาน ป.ป.ส. เชื่อมโยงระบบค้นหาข้อมูลผู้ฝากส่งพัสดุไปรษณีย์ได้ การกำหนดให้สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลในส่วนที่เป็นข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญากรรม พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาชญากรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ มาตรา ๑๑/๕ หรือไม่ เห็นว่า โดยที่ข้อมูลในระบบค้นหาข้อมูลผู้ฝากส่งพัสดุไปรษณีย์ในส่วนที่เป็นชื่อและที่อยู่ของบุคคลธรรมดา เป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล จึงเป็น “ข้อมูลข่าวสารของราชการ” ประเภท “ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” ตามบทนิยามในมาตรา ๔^๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๒)

(๕) เป็นหน่วยงานกลางของประเทศในการศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์สภาพปัญหาและมาตรการด้านการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหาอาชญากรรม และสนับสนุนข้อมูลข่าวสารวิชาการ ตลอดจนพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้และความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับยาเสพติด

(๖) ประสานความร่วมมือกับคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการตามประมวลกฎหมายนี้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานตามหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ส. และสำนักงาน ป.ป.ส.

(๗) ประสานความร่วมมือกับต่างประเทศและองค์การระหว่างประเทศในด้านการป้องกันปราบปราม และแก้ไขปัญหาอาชญากรรม

(๘) ออกระเบียบเพื่อให้มีการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายนี้

^๓ มาตรา ๑๓ เพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดินและการให้บริการประชาชนให้หน่วยงานของรัฐจัดให้มีการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลดิจิทัลที่มีการจัดทำและครอบครองตามที่หน่วยงานของรัฐแห่งอื่นร้องขอ ที่จะเกิดการบูรณาการร่วมกัน

^๔ มาตรา ๑๔ หน่วยงานของรัฐผู้รับข้อมูลดิจิทัลตามมาตรา ๑๓ ต้องใช้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ในหน้าที่และอำนาจของตนเท่านั้น และต้องดูแลรักษาข้อมูลให้มีความมั่นคงปลอดภัย ไม่มีการเปิดเผยหรือโอนข้อมูลไปยังบุคคลที่ไม่มีสิทธิเข้าถึงข้อมูล

^๕ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ข้อมูลข่าวสาร” หมายความว่า สิ่งสื่อความหมายให้รู้เรื่องราวข้อเท็จจริง ข้อมูล หรือสิ่งใด ๆ ไม่ว่าการสื่อความหมายนั้นจะทำได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการใด ๆ และไม่ว่าจะได้จัดทำไว้ในรูปของเอกสาร แฟ้ม รายงาน หนังสือ แผนผัง แผนที่ ภาพวาด ภาพถ่าย ฟิล์ม การบันทึกภาพหรือเสียง การบันทึกโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ หรือวิธีอื่นใดที่ทำให้สิ่งนั้นบันทึกไว้ปรากฏได้

“ข้อมูลข่าวสารของราชการ” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน

(มีต่อหน้าถัดไป)

และในขณะเดียวกันก็ถือเป็นข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ต้องด้วยลักษณะของ “ข้อมูลส่วนบุคคล” ตามบทนิยามในมาตรา ๖^๖ แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังนั้น การเชื่อมโยงและเข้าถึงข้อมูลประเภทดังกล่าวในระบบ เพื่อนำมาวิเคราะห์หรือประมวลผลเพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดิน จึงจะต้องกระทำภายใต้หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลด้วย ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๖^๗ แห่งพระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัลฯ

แม้ว่า ปณท ในฐานะหน่วยงานของรัฐผู้ครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล มีเหตุโดยชอบด้วยกฎหมายที่จะสามารถเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลในระบบโดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นแก่สำนักงาน ป.ป.ส. ได้ เพราะถือเป็นกรณีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อการป้องกันการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน หรือการฟ้องคดีตามมาตรา ๒๔ (๖)^๘ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ และเป็นการจำเป็นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการกิจเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยนัยมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง^๙ ประกอบ

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๕)

“ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของบุคคล เช่น การศึกษา ฐานะการเงิน ประวัติสุขภาพ ประวัติอาชญากรรม หรือประวัติการทำงาน บรรดาที่มีชื่อของผู้นั้น หรือมีเลขหมาย รหัส หรือสิ่งบอกลักษณะอื่นที่ทำให้รู้ตัวผู้นั้นได้ เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผ่นบันทึกลักษณะเสียงของคนหรือรูปถ่าย และให้หมายความรวมถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเฉพาะตัวของผู้ที่ถึงแก่กรรมแล้วด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

^๖ มาตรา ๖ ในพระราชบัญญัตินี้

“ข้อมูลส่วนบุคคล” หมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลซึ่งทำให้สามารถระบุตัวบุคคลนั้นได้ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม แต่ไม่รวมถึงข้อมูลของผู้ถึงแก่กรรมโดยเฉพาะ

ฯลฯ

ฯลฯ

“บุคคล” หมายความว่า บุคคลธรรมดา

ฯลฯ

ฯลฯ

^๗ มาตรา ๑๖ ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้มาซึ่งข้อมูลส่วนบุคคลหรือมีข้อมูลส่วนบุคคลอยู่ในความครอบครอง หากหน่วยงานของรัฐประสงค์จะใช้ข้อมูลส่วนบุคคลดังกล่าวในรูปแบบข้อมูลดิจิทัลเพื่อประโยชน์ในการบริหารราชการแผ่นดิน หน่วยงานของรัฐนั้นสามารถขอเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลส่วนบุคคลนั้นจากหน่วยงานของรัฐที่ครอบครองเพื่อนำมาวิเคราะห์หรือประมวลผลได้

^๘ มาตรา ๒๔ หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนต่อหน่วยงานของรัฐแห่งอื่นหรือผู้อื่น โดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นมิได้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผย ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๖) ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อการป้องกันการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การสืบสวน การสอบสวน หรือการฟ้องคดี ไม่ว่าเป็นคดีประเภทใดก็ตาม

ฯลฯ

ฯลฯ

^๙ มาตรา ๒๗ ห้ามมิให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล โดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่เป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่เก็บรวบรวมได้โดยได้รับยกเว้นไม่ต้องขอความยินยอมตามมาตรา ๒๔ หรือมาตรา ๒๖

ฯลฯ

ฯลฯ

กับมาตรา ๒๔ (๔)^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ ก็ตาม แต่โดยที่การกำหนดให้สิทธิสำหรับเข้าถึงข้อมูลผ่านระบบคอมพิวเตอร์ที่ได้เชื่อมต่อให้แก่สำนักงาน ป.ป.ส. นั้นถือเป็นเงื่อนไขสำคัญในการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล ว่าสำนักงาน ป.ป.ส. จะสามารถเข้าดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลเพื่อใช้ในการปฏิบัติหน้าที่โดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลได้แค่ไหน เพียงใด การกำหนดให้สิทธิดังกล่าวจึงต้องพิจารณาระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน ทั้งนี้ เพื่อมิให้เป็นการรุกร้าสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร ตามที่พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการฯ มาตรา ๑๕ (๕)^{๑๑} กำหนดไว้ อันสอดคล้องกับหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐซึ่งขอเข้าถึงข้อมูลในระบบที่จะต้องดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเท่าที่จำเป็นภายใต้วัตถุประสงค์อันชอบด้วยกฎหมายเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการกิจเพื่อประโยชน์สาธารณะ ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลฯ มาตรา ๒๒^{๑๒} ประกอบมาตรา ๒๔ (๔)^{๑๓} เท่านั้น ดังนั้น การกำหนดให้สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลในระบบจึงต้องสอดคล้องกับเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนดเพื่อให้อำนาจสำนักงาน ป.ป.ส. ในการเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารดังกล่าวด้วย ในการนี้ เมื่อพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๑/๕^{๑๔} ได้กำหนดเงื่อนไขในการใช้อำนาจเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารผ่านกระบวนการ

^{๑๐} มาตรา ๒๔ ห้ามมิให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลทำการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลโดยไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล เว้นแต่

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) เป็นการจำเป็นเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินการกิจเพื่อประโยชน์สาธารณะของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล หรือปฏิบัติหน้าที่ในการใช้อำนาจรัฐที่ได้มอบให้แก่ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๑} มาตรา ๑๕ ข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจมีคำสั่งมิให้เปิดเผยก็ได้ โดยคำนึงถึงการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ ประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ของเอกชนที่เกี่ยวข้องประกอบกัน

ฯลฯ

ฯลฯ

(๕) รายงานการแพทย์หรือข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลซึ่งการเปิดเผยจะเป็นการรุกร้าสิทธิส่วนบุคคลโดยไม่สมควร

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๒} มาตรา ๒๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล ให้เก็บรวบรวมได้เท่าที่จำเป็นภายใต้วัตถุประสงค์อันชอบด้วยกฎหมายของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล

^{๑๓} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๐, ข้างต้น

^{๑๔} มาตรา ๑๑/๕ ในกรณีจำเป็นและมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเอกสารหรือข้อมูลข่าวสารอื่นใดซึ่งส่งทางไปรษณีย์ โทรศัทพ์ โทรสาร คอมพิวเตอร์ เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการสื่อสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อทางเทคโนโลยีสารสนเทศใด ถูกใช้หรืออาจถูกใช้เพื่อประโยชน์ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ซึ่งได้รับอนุมัติจากเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นหนังสือจะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลอาญา เพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลพิจารณาถึงผลกระทบต่อสิทธิส่วนบุคคลหรือสิทธิอื่นใดประกอบกับเหตุผลและความจำเป็น ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามีการกระทำความผิดหรือจะมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

(๒) มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะได้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจากการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าว

(๓) ไม่อาจใช้วิธีการอื่นใดที่เหมาะสมหรือมีประสิทธิภาพมากกว่าได้

(มีต่อหน้าถัดไป)

ตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายและความได้สัดส่วนโดยองค์กรตุลาการ เพื่อคุ้มครองสิทธิของเจ้าของข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลไว้เป็นการเฉพาะว่า เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ซึ่งได้รับอนุมัติจากเลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดเป็นหนังสือจะต้องยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลอาญา เพื่อมีคำสั่งอนุญาตให้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ได้มาซึ่งข้อมูลข่าวสารดังกล่าวเสียก่อนเป็นรายกรณี ดังนั้น การกำหนดให้สิทธิในการเข้าถึงข้อมูลในระบบสำหรับกรณีที่ข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลจะต้องสอดคล้องกับเงื่อนไขตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๑/๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติดฯ ด้วย

อนึ่ง ตามที่ได้พิจารณาร่างบันทึกข้อตกลงว่าด้วยการเชื่อมโยงระบบคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ประโยชน์ข้อมูลเกี่ยวกับการเชื่อมโยงข้อมูลระบบค้นหาข้อมูลผู้ฝากส่งพัสดุไปรษณีย์ ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกับบริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด ซึ่ง ปณท ได้เสนอมาพร้อมหนังสือหารือเพื่อประกอบการพิจารณา คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) มีข้อสังเกตว่า เพื่อให้การเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคลผ่านระบบดิจิทัลระหว่างสำนักงาน ป.ป.ส. กับ ปณท เป็นไปโดยสอดคล้องกับกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล ปณท สมควรพิจารณากำหนดเงื่อนไขในการเรียกดูข้อมูลผู้ฝากส่งพัสดุไปรษณีย์ตามร่างข้อ ๒ (๒)^{๑๔} แห่งร่างบันทึกข้อตกลงฯ ให้สำนักงาน ป.ป.ส. จะสามารถเรียกดูข้อมูลเกี่ยวกับชื่อและที่อยู่ของบุคคลธรรมดาได้ก็แต่เฉพาะเมื่อได้ดำเนินการโดยสอดคล้องกับเงื่อนไขของการได้รับคำสั่งอนุญาตจากศาลตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติดฯ มาตรา ๑๑/๕ แล้วเท่านั้น

(นายปรกรณ์ นิลประพันธ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๑๔)

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลสั่งอนุญาตได้คราวละไม่เกินเก้าสิบวัน โดยกำหนดเงื่อนไขใด ๆ ก็ได้ และให้ผู้เกี่ยวข้องกับข้อมูลข่าวสารในสิ่งสื่อสารตามคำสั่งดังกล่าวจะต้องให้ความร่วมมือเพื่อให้เป็นไปตามความในมาตรานี้ภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ภายหลังที่มีคำสั่งอนุญาต หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าเหตุผลความจำเป็นไม่เป็นไปตามที่ระบุหรือพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป ให้ศาลมีอำนาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งอนุญาตได้ตามที่เห็นสมควร

เมื่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ได้ดำเนินการตามที่ได้รับอนุญาตแล้ว ให้รายงานการดำเนินการให้ศาลทราบ

บรรดาข้อมูลข่าวสารที่ได้มาตามวรรคหนึ่ง ให้เก็บรักษาและใช้ประโยชน์ในการสืบสวนและใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินคดีเท่านั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ส. กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

^{๑๔} ข้อ ๒ การแลกเปลี่ยนข้อมูล

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) บริษัท ไปรษณีย์ไทย จำกัด จะกำหนดสิทธิให้สำนักงาน ป.ป.ส. เรียกดูข้อมูลผู้ฝากส่งพัสดุไปรษณีย์แก่สำนักงาน ป.ป.ส. เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนป้องกันและปราบปรามยาเสพติดการติดตามบุคคลผู้ต้องสงสัยในคดียาเสพติด

ฯลฯ

ฯลฯ